

ISKRA

30



Razdrobljene počitniške zmogljivosti

Človek bi rekel, da smo v Iskri trdni karakterji na vseh področjih: če se že gremo vrtičkarje in se zapiramo vsak v svoje tovarniške zidove na različnih razvojnih, proizvodnih in tržnih ravneh, zakaj se ne bi še na bolj enostavnem — takrat, ko gre za organiziranje počitnic svojim delavcem.

Po prvih, tudi udarniških začetkih, ko so se v nekaterih Iskrinih sredinah odločili za lastne počitniške zmogljivosti, tega je že kar nekaj desetletij, smo se nato z združitvijo v ZP Iskra odločili za enotno, kot smo jo poimenovali, Počitniško skupnost. In ona je nato nekaj let upravljala z vsemi Iskrinimi počitniškimi zmogljivostmi. Nočemo trditi, da je bilo takrat res vse v najboljšem redu, morda so se pojavljale tudi kakšne napake, kaj dosti pa jih gotovo ni bilo. Tudi zato ne, ker smo se lahko Iskraši pohvalili le s kampom Mir na Dugem otoku in peščico počitniških domov, pa še od teh smo jih nekaj »bistroumno«
prodali. S to »bistroumnostjo«
in vrtičkarjenjem smo nato dosegli vrhunec, ko je zaradi enega izmed Iskrinih bazenov propadel »Projekt Pine-
ta«, ko naj bi celotna Iskra zgradila nedaleč od Novigrada velik počitniški objekt s številnimi bungalovi in skupnimi prostori. Zemljo smo že imeli in vse je bilo pripravljeno...

Toda: odločili smo (so) se za razbitje Počitniške skupnosti in razdelitev tudi tistih objektov, v katere smo vlagali vsi. In zdaj nas pri prednostih in cenah delijo na domače in zunanje Iskraše...

Prišla je moda avtomobilskih prikolic, nekaj pozneje tudi apartmajev in bungalovov, tudi nekaj počitniških domov nam je uspelo kupiti, vse to pa imamo zdaj razkropljeno po vsej Istri in delno še po bližnjih otokih. Cena vzdrževanja pa je velikanska.

Lado Drobež



Rešitev: trdnejše poslovne vezi

Pri uresničevanju šestih strateških točk Iskrine sestavljene organizacije se v semiških Kondenzatorjih še najbolj približujejo prvi — tj. povečanju izvoza. V sedmih mesecih so sicer znižali skupni izvoz za sedem odstotkov, medtem ko so izvoz na konvertibilno področje povečali kar za 42%.

Pod vplivom administrativnih ukrepov

V letošnjem prvem polletju so v semiški Iskri poslovali pod vplivom administrativnih ukrepov, ki so bili sprejeti v novembru lanskega leta in letošnjem maju. Rezultati v obravnavanem obdobju so posledica novembrskih ukrepov, saj se bodo učinki ukrepov, sprejetih v maju, vezani na omejevanje osebne, skupne in splošne porabe ter liberalizacijo cen, uvoza in oblikovanje tečaja dinarja, v večji meri odrazili na poslovanje v drugi polovici leta. Tako so v Semiču v prvem polletju beležili podobna gospodarska gibanja kot organizacije združene dela v Sloveniji v petih mesecih, kjer je obseg proizvodnje nižji za več kot šest odstotkov, povečan izvoz za več kot petindeset odstotkov, večja vrednost uvoza za štirinajst odstotkov in porast nominalnih osebni dohodkov za 149% (v štirih mesecih).

Padec proizvodnje

V prvem polletju so v Kondenzatorjih zabeležili sedem odstotkov nižji obseg proizvodnje kot v enakem obdobju lanskega leta. Položaj je različen v posameznih sredinah in sicer je temeljna organizacija Elementi za odpravo motenj zabeležila porast proizvodnje v višini 32%, temeljna organizacija Elektronski kondenzatorji v višini treh odstotkov, medtem ko so v enakem obdobju zabeležili padec proizvodnje v temeljni organizaciji Energetski kondenzatorji in sicer za štirideset odstotkov.

V Elektronskih kondenzatorjih in Elementih za odpravo motenj so imeli dovolj naročil za prodajo na domačem tržišču in so plan resegli, medtem ko so za prodajo na domačem trgu zabeležili izpad proizvodnje v Energetskih kondenzatorjih. Slednje je gotovo povezano z občutnim padcem investicijskih vlaganj v celotnem gospodarstvu SFRJ.

Prodaja večja a 170 odstotkov

V prvih šestih mesecih so v delni organizaciji prodali za petindvajset milijonov dinarjev blaga, kar pomeni povečanje prodaje za 170% v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta.

V celotni vrednosti prodaje predstavlja prodaja na domačem trgu skoraj 70% in prodaja za izvoz prek trideset odstotkov. Pri tem dosegajo Elektronski kondenzatorji na tujem skoraj štirideset odstotkov celotne eksterne prodaje, Energetski šest odstotkov, Mehanski deli in naprave deset odstotkov in Elementi za odpravo motenj skoraj šestdeset.

Vztrajanje na tujih trgih

V obdobju od januarja do junija so izvozili skoraj za pet milijonov dolarjev blaga, kar je za deset odstotkov manj kot v enakem obdobju lanskega leta. Največje

povečanje vrednosti izvoza beležijo Elementi za odpravo motenj in sicer za 64%. Izvoz na konvertibilno področje je bil dosežen v višini 4,4 milijone dolarjev in je za 36% višji kot v lanskem obdobju. Tudi izvoz na konvertibilno področje je najbolj porasel v Elementih za odpravo motenj.

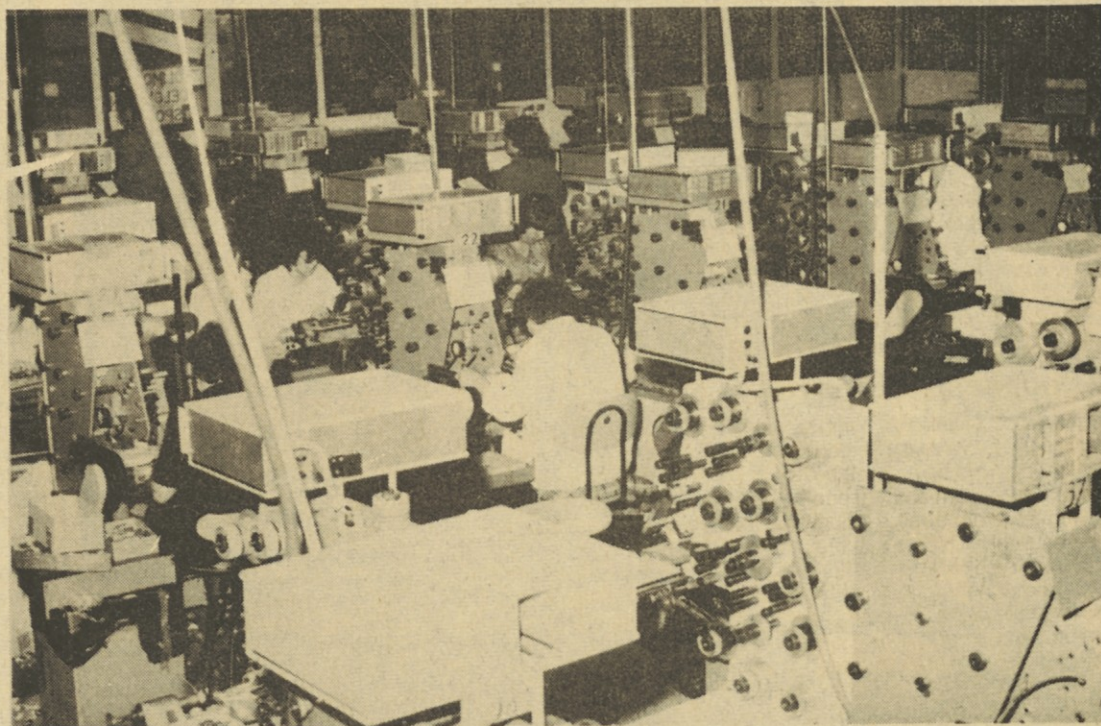
Izvoz na klirinško področje je bistveno nižji kot v lanskem enakem obdobju, saj je delovni kolektiv v letošnjem polletju realiziral le 23% klirinškega izvoza, doseženega v lanskem prvem polletju.

Kazalci o gibanju izvoza ne upoštevajo sprememb v valutnih razmerjih, ker bi sicer zabeležili bistveno slabše rezultate. Zman-

jšanje povpraševanja na domačem trgu in nadaljnji ukrepi omejevanja domače porabe »silijo« semiške delavce, da vztrajajo na tujih trgih, kajti to je edini način za kvalitetno povečanje proizvodnje, poleg tega pa je izvoz nujen pogoj za normalno oskrbo z uvoznim materialom, za dvig kvalitete in dvig konkurenčne sposobnosti gospodarstva.

Glede na dejstvo, da delovna organizacija vseh proizvodov ne more plasirati na tuje tržišče, je prestrukturiranje proizvodnje postalo čedalje večja nujnost. Vendar ta proces poteka bolj na podlagi prerazporeditve človeških zmogljivosti, manj pa na podlagi novih naložb. Glede na to, da v semiški Iskri nimajo zadosti lastne akumulacije, menijo, da je edina prava pot povečevanje izvoza z vzpostavljanjem trdnejših poslovnih vezi s tujimi partnerji.

	Mesečni netto OD na zaposlenega od 1/1 — 30/6—1987	Mesečni netto OD na zaposlenega od 1/1 — 30/6—1988	I 88/87
TOZD 1	148.657	382.371	257
TOZD 2	168.820	434.384	257
TOZD 3	189.609	491.023	259
TOZD 4	144.545	387.793	268
DSSS	210.776	539.754	256
DO	170.023	439.597	259



tujimi partnerji

Manjši uvoz

V prvem polletju so semiški Iskraši uvozili skoraj za tri milijone dolarjev blaga, kar pomeni realizacijo letnega plana uvoza v višini 48%. V primerjavi z lanskim obdobjem so uvozili za sedem odstotkov manj blaga.

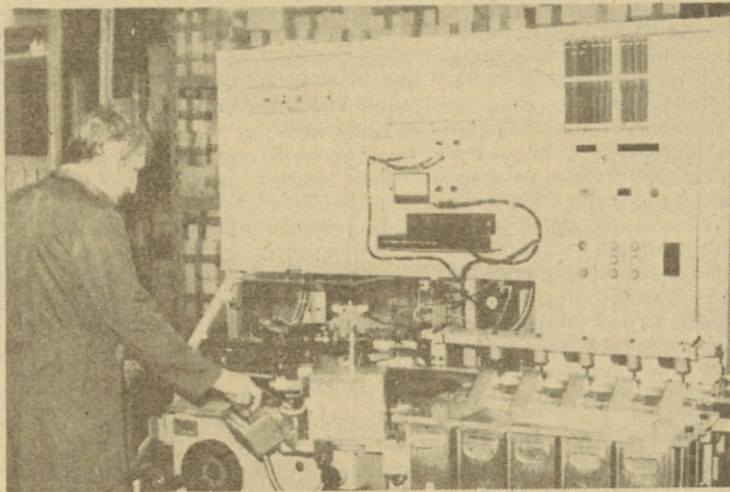
Spremenjena struktura proizvodnje se odraža na manjših potrebah po uvoznem materialu. Stopnja pokritja uvoza s konvertibilnega področja z izvozom na konvertibilno področje se je občutno izboljšala.

Povprečni mesečni dohodek: okrog 440 tisoč dinarjev

V Semiču je bilo ob koncu prvega polletja zaposlenih 1706 delavcev, kar pomeni, da so dodatno zaposlili štiri delavce v primerjavi z lanskim enakim ob-

dobjem. Znotraj temeljnih organizacij se je število zaposlenih spreminjalo in sicer povečalo v Elementih za odpravo motenj na

račun zmanjšanja števila zaposlenih v Energetskih kondenzatorjih in Mehanskih delih in napravah. Delež produktivnega časa



se je v tem obdobju zniževal, povečeval pa se je delež bolniške in plačanih odsotnosti.

Povprečni mesečni neto osebni dohodek je dosegel višino 439.597 dinarjev in je za 159% višji kot v polletju 1987.

Dohodkovna učinkovitost?

Iz prikazanih realnih rezultatov poslovanja je razvidno, da v semiških Kondenzatorjih dela ne primanjkuje in da uresničuje osnovno poslovno orientacijo delovne organizacije — IZVOZ.

Možnosti proizvodnje in prodaje, predvsem za izvoz na konvertibilno področje, bodo tudi v drugi polovici leta zadovoljive. Problem, ki obstaja in se bo še poglabljaj, je dohodkovna učinkovitost delovnega kolektiva. Dviga cen repromaterialov ne bodo mogli v celoti pokrivati z zviševanjem cen izdelkov. Slednje se bo prav gotovo odražalo na stanju likvidnosti v delovni organizaciji in v končni fazi na možnostih za oblikovanje sredstev za osebne dohodke, zato je toliko bolj pomembno, da vsakdo na svojem področju realizira sprejete naloge iz programa ukrepov za omilitev posledic, ki so in bodo nastale zaradi spremenjenih pogojev gospodarjenja.

VŽ

Telegrafsko skozi šest strateških točk

Izvoz

Je tista točka v Kondenzatorjih, kjer s planom zastavljene obveznosti izpolnjujejo. To pomeni, da bodo konvertibilni izvoz po vsej verjetnosti izpolnili devetdesetodstotno glede na plan, na klirniškem področju pa bo občutno zmanjšanje.

Investicije

Trend, ki ga žal zasledujejo že več let na investicijskem področju, se tudi letos nadaljuje. Za investicije so namenili le 3,8 celotnega prihodka, kar pomeni, da so bistveno pod ravniyo SOZD Iskra, ki za investicije namenja šest odstotkov. Vzroki so verjetno v trenutni situaciji, kjer gre za izredno težavno in neugodno pridobivanje investicijskih kreditov. Za investicije so nedvomno potrebna tudi velika lastna sredstva, ki jih pa v Semiču ni. Trenutno zaključujejo investicijo Raster 5, medtem pa poteka izvajanje investicije EK 84 prepočasi.

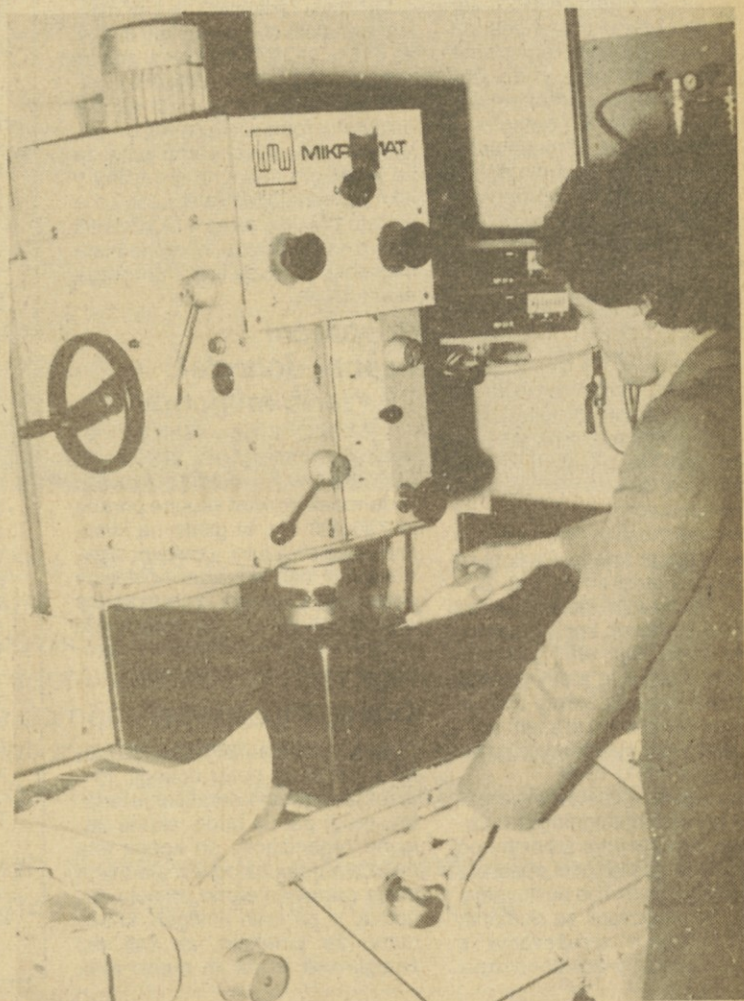
Kadri in zaposlovanje

Na tem področju so načrtovali, da bodo predvsem izboljšali kadrovske strukture, ki je v Kondenzatorjih še vedno problematična in zaposlovali delavce s četrto in višjimi stopnjami izobrazbe. Glede na enako lansko obdobje so število delavcev povečali za štiri, kadrovske strukture pa niso izboljšali, saj je prisotna kar velika fluktuacija strokovnega kadra. Glede tehnoloških in ekonomskih viškov v klasičnem pomenu, za sedaj nimajo težav.

Gospodarjenje s sredstvi

Koeficient obračanja poslovnih sredstev se izboljšuje in sicer bolj na področju vezave zalog, materiala in nedokončanega gotovega blaga. Akumulacija pa se je ob polletju poslabšala in predstavlja le 4,2% v celotnem prihodku, kar pomeni, da je za polovico manjša kot v lanskem enakem obdobju. Tudi likvidnostna situacija je takšna, kot po večini Iskrinih delovnih organizacij.

O zadnjih dveh točkah NOVEM IZDELKU in KVALITETI ne moremo bolj podrobno govoriti, ker jih ne ugotavljajo četrtletno, pač pa o konec leta. Imajo sicer odprtih veliko razvojnih nalog, s tem da o nekem novem razvoju trenutno ne moremo še nič doreči. Nove tehnologije pa vsekakor prihajajo z zaključitvijo Rastra 5, nove linije...



Interna finančna disciplina v Iskri se je zastrašujoče poslabšala

Delovna organizacija ZORIN je l poletje zaključila sicer s pozitivnimi številkami, kako pa bodo stvari potekale do konca leta pa je še veliko vprašanje. Prvi pereč problem je temeljna organizacija Standardizacija, kjer je akumulacija po šestih mesecih obstala na ničli, drugi pa terjatve, ki so se v primerjavi z enakim obdobjem lani dvignile za skoraj 420%.

Le 22 odstotkov načrtovane akumulacije

Delovna organizacija skupnega pomena ZORIN je v prvih šestih mesecih letošnjega leta ustvarila 2,5 milijarde prihodka, kar predstavlja 36 odstotkov letnega plana. Materialni stroški, oz. porabljeni sredstva relativno še vedno naraščajo. Glede na doseženi dohodek (201%) v lanskoletnem enakem obdobju, materialni stroški v DO ZORIN rastejo hitreje, tj. za 204% tako, da so ustvarili v primerjavi s šestimi meseci v letu 1987 le 199 odstotno rast dohodka.

Obveznosti iz dohodka ne moremo primerjati z lanskim letom, ker je del le-teh prenešen na osebne dohodke tako, da lahko rečemo, da padajo nesmotno, ker je del obveznosti skrit v bruto osebnem dohodku. Ta dohodek so razporedili na osebne dohodke in akumulacijo, pri čemer so pri osebnih dohodkih sledili planskim predpostavkam. Jasno je, da je razlika vplivala na zmanjšano akumulacijo, saj so dosegli le 22 odstotkov planirane akumulacije!

Težave v standardizaciji

Iz slednjega moramo izvzeti temeljno organizacijo Standardizacija, ki ji ni uspelo ustvariti niti takšnega dohodka, da bi lahko karkoli razporedila v sklade. To pomeni, da je akumulacija nič in, da niso pokrite obveznosti iz rezervnega in stanovanjskega sklada. Razlogi za to so delno v lanskem letu, ko ZORIN ni zahtevala poročuna za združena sredstva, ker so načrtovali, da bodo leto 1987 zaključili pozitivno. To jim je sicer uspelo, vendar so izgubili okrog dvajset odstotkov sredstev in si s tem pokvarili osnovo za planiranje združenih sredstev v letu 1988.

Poleg tega so v sestavljeni organizaciji sprejeli metodologijo dinamičnega združevanja sredstev po štetletjih, ki posledično postavlja Standardizacijo na rob poslovanja. Zato so se dogovorili za dodatnih dvajset milijonov združevanja, s katerimi bi pokrili predvideno izgu-

bo v poletju. Vendar sedanji poročun v sestavljeni organizaciji kaže, da je bil ustvarjen tako nizek dohodek, da v DO ZORIN ne morejo kompenzirati niti te akontacije dvajsetih milijonov. Ta agonija, katere vzrok je omenjena metodologija, še vedno traja in v DO ZORIN pričakujejo, da bo rezultat v Standardizaciji ob devetmesečnem poslovanju negativen, če se ne bodo znova dogovorili za dodatno združevanje.

Hkrati pa so v Standardizaciji načrtovali, da bodo Iskrine delovne organizacije hitreje osvajale sistem IS 9000 in s tem zahtevale naročila in dela za nove standarde. Ker osvajanje poteka dokaj počasi, le-to pomeni dodaten izpad dohodka. Tako da poleg združenih sredstev, ki jih ta temeljna organizacija prejema, nima drugih dodatnih sredstev. Toda tudi v DO ZORIN je prisoten strah, da bo dohodek Iskrine sestavljene organizacije letos prvič nižji od planiranega, kar bo neposredno vplivalo tudi na zmanjšana združena sredstva.

Kritično: neplačevanje

Odstotek terjatev se je v primerjavi z enakim obdobjem lani dvignil za 416%. DO ZORIN skoraj celotni dohodek (80 — 90%) ustvarja v Iskri in tudi vse terjatve so iz Iskrinih delovnih organizacij. Zgoraj omenjeni odstotek pa zgovorno kaže, da se je interna finančna disciplina v Iskri zastrašujoče poslabšala. To je dodaten razlog, da se v DO ZORIN bojijo, da bo položaj ob koncu leta še slabši, s tem pa tudi zmanjšana akumulacija.

Povprečni osebni dohodek: 79 starih milijonov

V DO ZORIN je v vseh treh temeljnih organizacijah zaposlenih 126 delavcev. Povprečni neto osebni dohodek in sklad skupne porabe je 790.000 din. In glede na kvalifikacijsko strukturo, v delovni organizaciji je nad petdeset odstotkov delavcev z visoko izobrazbo, ta osebni dohodek ni več motivacijski in lahko povzroči kadrovske probleme v naslednjem obdobju.

Doseganje plana?

Do konca leta načrtujejo, da plana v celoti ne bodo dosegli. Prvi vzrok je verjetno v naraščanju terjatev, drugi pa, da bodo Iskrine delovne organizacije do konca leta naročale manj nalog. Pri slednjem imajo garancijo samo pri delu dohodka, tj. pri tistih nalogah, ki trenutno že potekajo, za tisti del zmogljivosti, ki pa jih nudijo prek

dogodb pa še nimajo zagotovljene pokrivanja.

Kljub temu v delovni organizaciji načrtujejo, da bodo do konca leta skušali doseči pozitiven rezultat, razen če ne bo razlika med planiranim in realiziranim dohodkom v SOZD prevelika v negativni smeri, kar bi pomenilo negativen poročun v Standardizaciji in INDOK centru in posledično negativno stanje v celotni delovni organizaciji. V DO ZORIN upajo, da se to ne bo zgodilo in ob tem iščejo še vzporedne vi-re, da bi vsaj delno kompenzirali stvari, ki se v sestavljeni organizaciji kažejo dokaj negativno.

Še o BII!

Biro za industrijski inženiring, ki se je letos izločil iz DO ZORIN in s tem iz Iskre, posluje že kot izločena organizacija, čeprav stvari formalno pravno še niso zaključene. Registrsko sodišče jih mora še registrirati v pripravi pa je tudi sporazum o razmejitvi premoženja in urejanja medsebojnih obveznosti (ostalimi

temeljnimi organizacijami DO ZORIN Iskro banko in Iskrinimi delovnimi organizacijami).

Na samo tekoče poslovanje in finančni rezultat izločitev BII v DO ZORIN ni vplivala, ker skupne naloge še naprej opravljajo skupno pa tudi projektne naloge za združena sredstva, ki jih opravljajo v BII potekajo tako, da se ne bi nič zgodilo.

Toda po besedah direktorja DO ZORIN Marjana Trojarja, se bodo stvari v prihodnosti verjetno začele zapletati, ker z odhodom BII, ponudba ostalih delovne organizacije ne bo več kompleksna, ker bo pač manjkala ta organizacijski del. Zato v DO ZORIN in nekaterih drugih Iskrinih delovnih organizacijah, predvsem iz kranjskega bazena, razmišljajo o formiranju skupine ljudi, ki bi opravljala posle industrijskega inženiringa. Seveda pa bo to zahtevalo finančno pomoč tudi drugih delovnih organizacij v Iskri.

vž

DRUŠTVO ZA VAKUUMSKO TEHNIKO SLOVENIJE
SLOVENIAN SOCIETY FOR VACUUM TECHNIQUE

Tečaj »Osnove vakuumske tehnike«

Zaradi velikega zanimanja nameravamo ponoviti tečaj iz OSNOV VAKUUMSKE TEHNIKE in sicer v dneh od 18. do 20. oktobra 1988. Tečaj bo v prostorih Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, Teslova 30, Ljubljana. Obsegal bo 20 ur predavanj z naslednjimi temami:

1. pomen in razvoj vakuumske tehnike
2. fizikalne osnove vakuumske tehnike
3. črpalke za grobi vakuum (membranske, rotacijske, z vodnim obročem)
4. črpalke za visoki vakuum (ejektorske, difuzijske in turbomolekularne)
5. črpalke s površinskim delovanjem (sorpcijske, ionsko-getrske in kriogenske)
6. vakuumski spoji in tesnilke
7. vakuumski sistemi
8. vakuometri
9. odkrivanje netesnih mest (leak detekcija)
10. vakuumski materiali in delo z njimi
11. vakuumske tankoplastne tehnologije
12. pomen površin v vakuumski tehniki in njihova karakterizacija
13. vakuumska higiena in čisti postopki
14. doziranje, čiščenje in preiskava plinov
15. šest ur vaj in ogled Inštituta

Tečaj je namenjen, tako vzdrževalcem in razvijalcem vakuumskih naprav, kot tudi raziskovalcem, ki pri svojem razvojnem, oz. raziskovalnem delu potrebujejo vakuumske pogoje. Cena za udeležence iz organizacij združenega dela je 400.000 din. Prosimo vas, da dokončno prijavo in potrdilo o plačilu dostavite najpozneje do 31. 9. 1988 na naslov Društvo za vakuumsko tehniko Slovenije, Teslova 30, 61000 Ljubljana (št. žiro računa: 50101-678-52240).

Vsak udeleženec bo prejel zbornik predavanj Osnove vakuumske tehnike. Prijave sprejema organizacijski odbor (Pavli, Nema-nič, Pregelj), ki daje tudi vse dodatne informacije, tel.: (061) 267-341.

Predsednica DVTS:
dr. mag. Monika Jenko, dipl. ing.

Po Istri in Iskrinih počitniških zmogljivostih



Vse prehitro se posavlja letošnja turistična sezona in spet bomo začeli sanjariti, kjer in kako (!) bomo prihodnje leto preživljali dopust, tistih nekaj presnetih dni, ki so lahko tako prijetni, da bi človek delal zanje kar vse leto. Slovenci, vsaj tisti, ki ne živimo na kmetiji, si življenja brez dopusta skorajda ne znamo več predstavljati, da pa je temu res tako, smo lahko na vsakem koraku slišali v Istri, slišali prijetno domačo besedo.

Med potovanji po Istri smo seveda želeli zvedeti predvsem, kako preživljajo počitnice Iskraši, iz njihovih misli in naših opažanj pa boste morda izluščili tudi kakšen uporaben podatek za prihodnje leto.

Reportažo objavljamo v dveh nadaljevanjih, začenjamo pa jo po nekakšnem geografskem »ključu«, torej od Kopra proti Pulju, pot pa nas je vodila tudi na Cres in Lošinj.

Počitniški dom Zatišje, v Savudriji

V okviru počitniške skupnosti več slovenskih delovnih organizacij ima svoje zmogljivosti tudi naš Zmaj, ostale pa so še Elma, Sumi in Tiki. Iskrina tovarna baterij ima tamkaj šest apartmajev, ki bi jih lahko rekli kar sobe, saj ima le eden svoje lastne sanitarije, drugi pa skupne.

Podobno kot lani so bili, oz. so še, počitniški termini po deset dni. Cena polnega penziona je 15.000 dinarjev, za otroke do dveh let morajo starši plačati le desetino te vsote, do sedmih let pa dve tretjini. Torej kar ugodno, čeprav smo slišali, nekaj pripomb, da v sobah ni otroških postelj.

Celoten počitniški dom s številnimi hišicami ter skupno kuhinjo, prijetno jedilnico in spremljevalnimi objekti leži v prijetnem gozdiču nedaleč od morja. Lepo imajo urejene tudi parkirne prostore, pogrešali pa smo objekte oz. naprave za rekreacijo.

Ob zaključku glavne turistične sezone so si Zatišje izbrali za počitnikovanje predvsem tisti delavci iz Zmaja, ki imajo manjše otroke, ter upokojen-

ci. Takole so ocenili počitnice v Zatišju.

Vladimir Tolban — Zmaj: »Slabo vreme smo imeli te dni in čeprav smo prišli v Savudrijo že pred dnevi se še nismo kopali v morju. Sobe tukaj v Zatišju so za večjo družino nekoliko utesnjene, izredno pa moram pohvaliti hrano ter osebje počitniškega doma, saj je zelo prijazno in ustrežljivo. Nekoliko pa bi pokritiziral opremljenost apartmajev, ko nimamo niti

stolov niti miz, da bi lahko posedeli tukaj na terasi. Za tole našo hišo je velik prostor, ki bi ga lahko lepo uredili, toda zdaj sta tamle dve gugalnici, od kateri je ena polomljena, peskovnik je neuporaben, skoraj neuporaben pa je tudi tobogan.

Fani Flac — Zmaj: »Sem upokojenka, toda kljub temu bi tudi jaz nekoliko pokritizirala urejenost teh naših prostorov. Vsaj pobelili bi jih lahko, popraviti pa bi morali tudi kanalizaci-

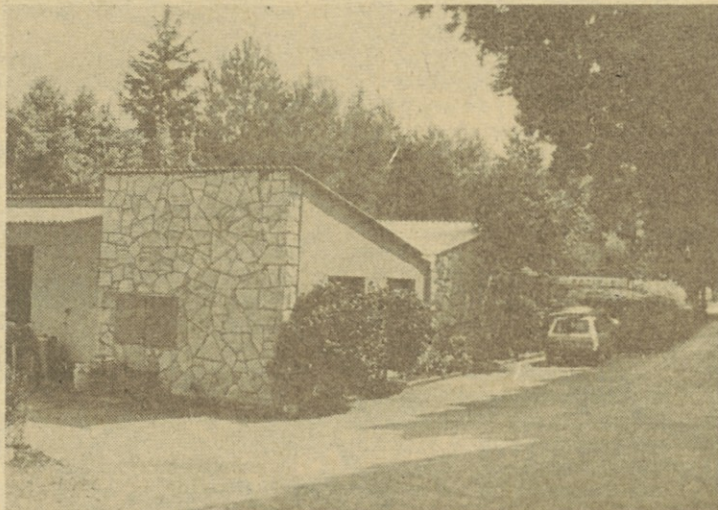
koli smo poprašali, se je hudoval nad gnečo na obali, marsikomu tudi niso všeč počitniški bloki, pač beton je beton, več pohvalnih besed pa smo slišali na račun avtokampa, ki je v gozdičku. Pa tudi sanitarije ima lepo urejene. Nekaj žensk se je tudi na glavni plaži odločilo za »zgoraj brez«. Mareda vam bo kar všeč, drugače pa boste morali mir poiskati kje drugje.

V Maredi imajo svoje počitniške zmogljivosti domala vse Iskrine delovne organizacije, nekatere so se odločile bolj za prikolice, druge za apartmaje, nekaj pa jih ima oboje.

Seveda smo želeli zvedeti za mnenje o letovanju v Maredi tudi od samih Iskrašev, poudarjamo Iskrašev, kajti po skoraj dveurnem iskanju, trkanju in zvonjenju po apartmajih smo v Iskrinih počitniških zmogljivostih resda sredi dneva, naleteli le na eno Iskraško družino, v treh drugih apartmajih pa so se nam opravičevali da pač niso Iskraši. Seveda pa namen te reportaže nikakor ni v iskanju takšnih nepravilnosti. Nepravilnosti, če zanje sploh gre, saj tisti, ki v posameznih delovnih organizacijah skrbijo za letovanje že vedo, kaj delajo. Vsaj morali bi.

Brane Nose Iskra Commerce in Marija Nose — Iskra Servis: »Minule dni smo imeli slabo vreme, toda tile apartmaji so enkratni, saj smo se imeli kljub dežju prijetno. Tudi lokacija te naše zgradbe je v redu, poglavje zase pa je plaža, ki je po mojem mnenju prenatrpana in ne omogoča, da bi se človek odpočil. Tudi za otroke niso poskrbeli, sta pa v naselju dve teniški igrišči, seveda pa sta vseskozi zasedeni. Res pa je, da moja družina ni zahtevna in se imamo kar prijetno.«

Branetova soproga Marija pa je takole ocenila dopust v Maredi: »Škoda, da nimamo lepega vremena, upam pa da se boboljšalo. Kakšnih težav nimamo, morda je bila najhujša ta, da nam je zmanjkalo plina, ponj pa smo morali v Novigrad, ker ga v tem naselju ni mogoče dobiti. Dokaj slabo je založena tudi tukajšnja trgovina, rešitev pa je spet v tem, da se z avtom, če ga seveda imaš, odpelješ v bližnji Novigrad. Vesela pa sem, da lahko tukaj v Maredi kupim slovenske časopise.«



jo in vodovod. Poglavje zase je morje, ki je v minulih dneh, no, danes je že bolje, prav smrdelo.«

Turistično naselje Mareda

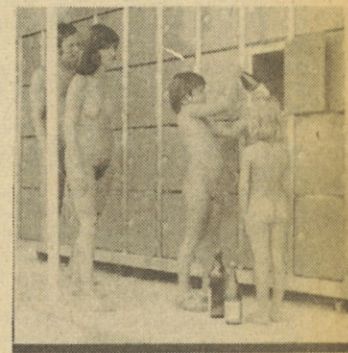
Sprva je bil v Maredi, nedaleč od Novigrada, le avtokamp, pozneje pa so številne delovne organizacije, prednjačijo slovenske, zgradile tamkaj počitniške bloke z lepimi in udobnimi apartmaji. Groba ocena letovanja v Maredi bi bila nekako takšnale: kogar





»naleteli« na dve prikolici, last Iskra Commerce, v eni od njih pa je bila tiste dni na počitnicah družina Dvoraček.

Andrej Dvoraček — Iskra Commerce: »Kamp Solaris je super, pa če ga ocenjujem s katere koli strani: je v prijetnem gozdu, obala je čista, čiste so tudi sanitarije, trgovina je dobro preskrbljena, namestili so tudi novo telefonsko centralo, tako da pred telefoni ni nobene gneče, opazi pa sem tudi to, da so v naši trgovini Solarisu nižje cene kot v Lanterna. Pohvaliti moram tudi IC—jevo prikolico, ki kljub hudemu dežju ni puščala. Vse kaže, da je Solaris izredno



Nudistični kamp Solaris



Lahko bi rekli, da imajo tisti Iskraši, ki odločajo o tem, kje bodo stale »fabriške« avtomobilne prikolice, veliko mero dobrega okusa pa tudi spoznanj o tem, kaj potrebuje človek na dopustu. Lep dokaz tej trditvi so številne Iskrine prikolice v naselju Lanterna, dobrih deset kilometrov pred Porečem, torej v smeri proti Novigradu.

Verjetno ni potrebno posebej omenjati, da je plaža ob vsem naselju prijetna, precej razgibana, opremlili so jo tudi s številnimi prhami, sam kamp pa se lahko pohvali z lepim športnim centrom, sodobno in dobro založeno trgovino, restavracijami, itd.

In v okviru naselja Lanterna je tudi eden najlepših in najbolj urejenih avtokampov ob jadranski obali, nudistični kamp Solaris. Že kmalu smo

všeč tudi sinčku, saj se lahko igra v peskovniku, lepo urejene so tudi gugalnice in lahko bi še našteval. Tudi plaža je prijetna, uredili so dostope v vodo, res pa je, da ni mivke. Izredno mi ugaja tudi tukajšnja struktura ljudi. Opazil sem, da so gostje na visoki kulturni ravni, verjetno pa gre za poseben razred turistov, ki so odločajo za letovanje v naturističnem kampu. Višji standard tukajšnjih gostov ugotavljam tudi po avtomobilih. Iskra Commerce in drugim Iskrinim organizacijam bi vsekakor predlagal, da pripeljejo v Solaris še več prikolic. Prepričan sem, da bi mnogi Iskraši radi preživeli dopust brez kopalk ali drugega tekstila. Pri vsem tem pa je zanimivo v Solarisu tudi to, da nikogar ne zanima in ne moti, če si oblečen ali ne...«

Počitniški dom Elementov v Poreču

Počitniška dediščina nekdanjega Inštituta za elektrozeve za sedanje Elemente vsekakor zlata vredna. Gre za počitniški dom v Poreču, na rivi, torej v najstrožjem središču tega prelepega mesta, dom, za katerega bi si marsikdo, tudi tisti iz Poreča, rad obližni prste.

V Inštitutu, predhodniku mnogih sedanjih Iskrinih delovnih organizacij, so se za nakup doma v Poreču odločili sredi petdesetih let. Hiša je bila v izredno slabem stanju, brez strehe, brez oken in še marsičesa, k sreči pa je bilo takrat v »modi« udarniško delo. Popravila so se lotili spomladi leta 1958, vsak vikend pa se je v Poreču z Inštitutovim tovornjakom ali avtobusom ali pa obema hkrati odpravila kar velika skupina, lahko bi jim rekli, garačev. Obnoviti je bilo treba streho, namestiti okna, zamenjati vse inštalacije, tlake, na vrsto pa je prišla tudi fasada. In zdaj imajo Elementi enega najlepših počitniških domov v Iskri, res pa je, da se mu že poznajo tri desetletja.

Upravnik doma je Zoran Drobne, ki je sicer tudi referent za družbeni standard v Elementih. Takole nam je predstavil počitniški dom: »Letos smo ga odprli 20. junija prve goste pa smo dobili pet dni pozneje. Imamo enotenske izmene, saj imamo žal v Elementih še vedno premalo počitniških zmogljivosti in smo se morali zato odločiti samo za sedemdnevne počitnice. Doslej se je v domu zvrstilo že približno 550 gostov, povprečno 55 do 60 v eni izmeni. Cena penziona je ugodna; delavke oz. delavci iz Elementov plačajo po 14.000 dinarjev na dan, njihovi družinski člani tisoč dinarjev več, zunanji gostje pa 18.000 dinarjev. Mislim na Iskraše iz drugih delovnih organizacij, oz. prijatelje in znance. V septembru bodo že po tradiciji nekaj dni pri nas tudi člani šentjernejske godbe na pihala v kateri igrajo v veliki večini tudi delavci iz Uporov in UIPT-a, v drugi polovici pa bo naš dom gostil tudi športne refe-



rente iz Elementov, tokrat pa bomo organizirali tudi teniški tečaj. Žal bo dom pozimi zaprt, ker nima primerne ogrevanja in je hišo od novembra do maja dejansko neuporabna. Letos smo imeli precej bogato tudi predsezono, ko smo gostili nekaj maturantskih izletov ter zaključnih izletov različnih ljubljanskih šol, to pa je tudi eden izmed virov dohodka za ta naš dom, vir predvsem zato, da bi lahko naši delavci v njem čim ceneje letovali. Sedaj imamo tri ljudi v strežbi, v

kuhinja imajo kuharico in pomočnico, zaposleno pa imamo tudi snažilko. Za tolikšen obseg dela nas je kar malo, toda, vsaj tako trdijo gostje, nam kar uspeva.«

Drug, lahko bi rekli, stranski vir dohodka doma pa je ta, da postrežejo na terasi tudi zunanjim gostom. »Sprva, pred leti smo te goste,« se spominja Zoran Drobne, »prepričevali, da je to dom zaprtega tipa, toda to dopovedati npr. Nemcu nikakor ni bilo lahko. Prepričevanje je v večini primerov trajalo dalj časa, kot pa, če bi gosta postregli. In odločili smo se, da lahko tudi zunanji gostje sedijo na naši terasi, jih postrežemo, resda pa so nekateri v Elementih temu sprva nasprotovali. No, ko so ugotovili, da je tudi to denar — vsi še niso — in da so zato tudi penzijske cene za Iskraše precej nižje, so se pomirili.«

Tisti dan, ko smo obiskali dom Elementov v Poreču, je bila terasa pred njim skoraj nabit polna, medtem ko so mize bližnjega hotela in gostišča samevale... Tako je bilo tudi sredi sezone. Tudi zato, ker je Zoran pripeljal v Poreč svojo ekipo, ljudi, za katere vem, da znajo delati. Naj še povemo, da je bila letošnja ekipa skoraj vsa iz Sevnice.

Na račun doma smo od osebja slišali le nekaj pripomb, in sicer zato, ker je opremljenost kuhinje zelo pomanjkljiva, pokvarjen je tudi Iskrin televizor, polomila se je antena, itd. V Elementih se že nekaj časa pripravlj-

jajo na preureditev doma, zato se v nekaj zadnjih letih niso odločali za korenitejše posege, marsikaj pa je odvisno tudi od načrtov Poreča samega, saj želijo tamkajšnji možje delovski turizem preseliti iz starega mestnega jedra v bližnjo že določeno cono. V centru Poreča ima zdaj domove 20 delovnih organizacij. mnoge med njimi so iz Slovenije. Sprejeli so tudi že odlok o preselitvi teh domov, ker pa Adriatic turist nima denarja, je vsa star zastala.

Kljub vsemu se v Elementih še naprej zavzemajo, da bi dom obnovili. Gornje prostore bi radi preuredili v apartmaje, restavracijo bi razširili in posodobili, terasa pred domom pa bo že prihodnje leto dobila nov videz, povečali pa bodo tudi število sedežev.

Seveda smo za oceno letovanja v Poreču zaprosili tudi delavce iz Elementov. Tole so nam povedali:

Ljuba Zorn — Delovna skupnost: »Moram reči, da je hrana v našem domu zelo dobra, sam dom pa bi bilo treba preurediti, predvsem pa poskrbeti za boljšo opremljenost. V sobi na primer pogrešam stol in mizo, če že imamo televizor, bi bilo verjetno dobro, če bi tudi delal, imamo tudi telefon, pa ga gostje ne smemo uporabljati. Kar se Poreča tiče, moram povedati, da zdaj v drugi polovici avgusta ni nikjer plesa, razen v disco. Potrebno je torej z avtom v Zeleno ali Plavo laguno.«

Stanislav Sluga — HIPOT: »Že tretjič sem tukaj v Poreču in mi je všeč. Tudi zato, ker je mesto zelo lepo, prijeten je tudi naš dom, menim pa, da ga moramo adaptirati. Tudi zato, ker bomo lahko le v lastnih počitniških zmogljivostih letovali bolj poceni. Dom bi morali bolj izkoristiti tudi v pred in po sezoni. Najvišjo oceno bi rad dal tudi osebju doma, ki je izredno delavno in prijazno do nas vseh domačih in zunanjih gostov.«

Avtokamp Polari

Prejšnje nasprotje izredno lepemu in urejenemu nudističnemu avtokampu Solaris pri Poreču je avtokamp Polari nedaleč od Rovinja. Kaj je tja »pripeljalo« številne Iskrine prikolicice, ne vemo, gotovo pa ne zamazane sanitarije, neurejena obala, nizek gozd, ki še ne daje prave sence, slabo založena trgovina...

Na visoki ravni so bili le v recepciji in pri vhodu, saj so nam dovolili v kamp šele po tem, ko smo jim izročili osebne izkaznice. Seveda jim tega nismo zamerili, žal pa je marsikaj drugega v Polariju šele v povojih. Res pa je, da ogrevajo sanitarno vodo s sončnimi celicami.

Že po informacijah iz Ljubljane smo vedeli, da nas »čaka« v Polariju na desetine Iskrinih prikolic. Najbolj všeč nam je bil »šopek« treh, ki so se stiskale pod skromnima drevesoma, njihove lastnice pa so Iskra Commerce, Iskra Servis in Tovarna programskih stikal in relejev iz Makol, ki deluje v okviru Avtomatike.

Družina iz Servisove prikolicice nam je žal že pobegnila na plažo, imeli pa smo srečo z dopustniki v obeh ostalih prikolicah.





naprej so v kampu velik problem sanitarije, mislim pa, da so letos bolj čiste kot prejšnja leta. Zadovoljna tudi nisem s kopališčem v kampu, zato se vozimo drugam, npr. v Vilo Rubin. Če že kritiziram, naj povem, da tudi v prodajalni pogosto nimajo mesa, sicer pa ga tudi v bližnjem Rovinju ni prav lahko dobiti. Turistična sezona se pač končuje...«

Barbariga — naša nova turistična postojanka

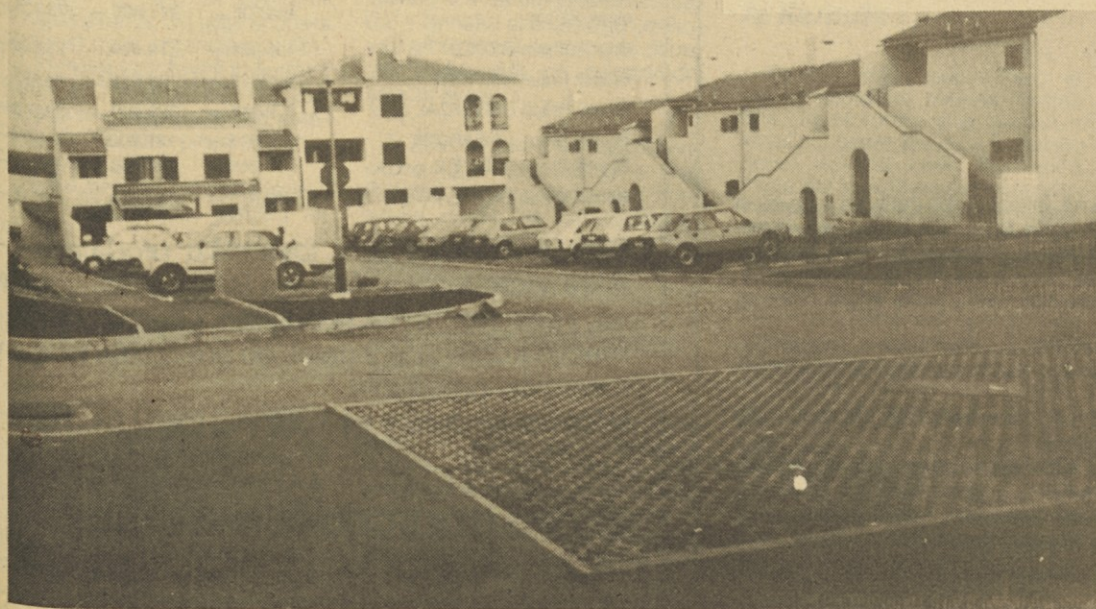
Črne vdove nisem srečala. Moram pa priznati, da sem prve dni dopustovanja, kar malce s strahom hodila mimo znane »šikare« v Barbarigi, kjer po pripovedovanju domačinov, domuje ta črni pajek. Pravijo, da uživa v miru in veliki vročini. Oboje pa je vsekakor našel v perojskem zalivu, kjer prevladuje mediteransko podnebje, miru pa

Anica Kropec—Avtomatika Releji: »Prvič v življenju sem zdaj na dopustu. Sem samohranilka, mati dveh otrok, doslej pa si zaradi pomanjkanja denarja morja niser mogla privoščiti. Rada bi povedala, da mi je letos tovarna omogočila brezplačno letovanje v prikolicah in sem ji zato seveda zelo, zelo hvaležna. Le po se imamo tukaj, res pa je, da bi bil lahko kamp bolj čist, tudi sanitarije so umazane, moram pokritizirati tudi obalo, saj ni nobenega pravega dostopa v vodo, marsikoga motijo tudi številni motorni čolni, ki se podijo po zalivu, ponovno pa bi rada poudarila,

da se imamo zelo lepo, saj nismo izbirčni, prej nasprotno. Tukaj je tudi plaža za naturiste, ki me je precej presenetilo, saj na to nisem navajena.

Ponovno pa bi se rada zahvalila tudi v Relejih, ki so meni in še nekaterim drugim sodelavkam omogočili letovanje v naši tovarniški prikolicah.«

Danica Križan — Iskra Commerce: »Delam v prodajalni Iskra Commerce v Zagrebu. Kar prijetno je tukaj v Polariju, bolj me moti to, da oprema v prikolicah ni kompletirana. Pred tremi leti je bilo boljše. Samo primer: niti en kozarec ni enak. Še



pred leti v teh odmaknjenih krajih nedvomno ni majkalo.

Lansko leto pa so njegov mir prekinili žerjavi, nakladalci in kompresorji, saj je naselje, nedaleč od vasice Barbariga, eno samo ogromno gradbišče, kjer pa se tu in tam kažejo otočki že zgrajenih turističnih apartmajev.

Idejni začetki naselja Barbariga, ki ga od večjih mest obdajajo Peroj, Fažana, Vodnjan, na morju pa Brioni, segajo že v sedemdeseta leta, ko je sedanji upravnik naselja in dolgoletni predsednik vodnjanskega turističnega društva Rikardo Ferenac, začrtal program poti za izhod na morje in gradnjo avtokampa. Toda zaradi pomanjkanja finančnih sredstev so to misel takrat opustili.

V začetku osemdesetih let pa so se odločili za apartmansko gradnjo in leta 1986 je Poslovna skupnost EURO Turist iz Poreča začela graditi turistične objekte. Gradnja je kar hitro napredovala, saj je bilo letos zgrajenih kar 506 apartmajev z zmogljivostmi za dva tisoč ljudi in zasebnega in

Po Istri in Iskrinih počitniških zmogljivostih

družbenega sektorja. Kot zanimivost povejmo, da so od 135 zgrajenih družbenih apartmajev kar 133 apartmajev kupile slovenske delovne organizacije. Po številu kupljenih stanovanj je na prvem mestu ljubljanska Varnost, s štirinajstimi apartmaji, na drugem Petrol s tinajstimi, na tretjem pa so že Iskrine delovne organizacije,

ki so letos kupile kar dvanajst stanovanj. Povejmo, da so apartmaji zelo prijetni in da je v tako dobro opremljenih prostorih užitek letovati. Dva velika prostora, kuhinja, manjša terasa in dokaj velik atrij omogočajo, da se dopustniki lahko počutijo kakor doma. Naselje res sicer še ni urejeno, saj za jutranje zbujanje vsak dan

poskrbijo kompresorji in nakladalci pa tudi plaža je še napol divja, da o dohodu do nje sploh ne govorimo, ampak čez leta, ko bodo celotno gradnjo in urejanje naselja zaključili, se bo Barbariga lahko razvila v enega izmed izredno lepih letovišč ob Jadranu.

Do leta 1990 naj bi zgradili dva tisoč apartmajev z zmogljivostmi za sedem do osem tisoč ljudi, puljska delovna organizacija Puljanka pa bo postavila restavracije, avtokamp za pet tisoč turistov in hotele, na obali pa rekreacijske in športne objekte in marino.

Čez tri leta, ko naj bi bila dela zaključena, bo lahko v tem mediteranskem podnebnju, kjer so včasih uspe-

vale mandarine, pomaranče in limone, letovalo okrog sedemnajst tisoč turistov in med njimi kar lepo število Iskrašev. Vsekakor pa bo novo naselje povrnilo življenje tudi okoliškim mestom in vases, saj danes v vasi Barbariga živi le dvanajst priletnih družin. Ceste, možnosti zaposlitve in komunalne ugodnosti bodo marsikatero mlado družino, ki je odšla v Pulo, Reko in druga večja okoliška mesta, pritegnila nazaj. Pritegnilo pa bo tudi nas, ki smo v Barbarigi letos že letovali, saj smo se vsi prijetno počutili — kljub strahu pred črnimi vdovami.

Pripravil Lado Drobež,
vtise iz Barbarige
pa Vesna Zunič
(Se nadaljuje)



Odbor za gradnjo planinske postojanke Iskra na Jakobu

razpisuje
prosto mesto

oskrbnika

na Jakobu

Planinska postojanka Iskra na Jakobu, ki bo delovala v okviru in po predpisih Planinske organizacije Slovenije, je namenjena popoldnevni ali dnevni rekreaciji delavcev Iskre, njihovih družin in ostalih ljubiteljev planin in narave.

Oskrbnik kože bi moral zagotavljati hladna jedila, enolončnice ter tople in hladne napitke.

Postojanka naj bi bila v poletni sezoni odprta vse dni (razen ponedeljka), izven sezone pa ob sobotah in nedeljah ter prazničnih dneh.

Prednost pri izbiri ima družinski par in kandidati, ki zagotavljajo dogovor oz. donos hrane in pijače.

Vse informacije o postojanki lahko dobite pri predsedniku odbora B. Filipoviču, Iskra Kibernetika Kranj, telefon 24351, int. 26-46.

Prijave s podatki o dosedanjem delu oddajte do 30. sept. t.l. na naslov: Iskra Kibernetika Kranj, kadrovska služba.

POSEBNA UGODNOST ZA ISKRAŠE

Iskra Videomatika je pripravila za člane kolektiva Iskre ugoden nakup svojih izdelkov.

Televizijske sprejemnike in brivnike vam nudi s 25% popusta

Maloprodajna cena s promet- nim davkom	cena s popustom	prihranek din
Barvni televizijski sprejemnik TV 8456 CATV s popolnim daljinskim upravljanjem, ekran 56 cm	2.038.770.—	1.529.000.— 509.770.—
Barvni televizijski sprejemnik TV 8256 CATV brez daljinskega upravljanja, ekran 56 cm	1.834.650.—	1.375.900.— 458.750.—
Črnobeli prenosni televizijski sprejemnik TV 5344, ekran 44 cm	617.220.—	462.900.— 154.320.—
Črnobeli prenosni televizijski sprejemnik TV 5331, ekran 31 cm	494.505.—	370.800.— 123.705.—
Brivnik Braun MICRON	106.029.—	79.500.— 26.529.—
Brivnik Braun MICRON L	122.627.—	91.970.— 30.657.—
Brivnik Braun UNIVERZAL 3512	278.948.—	209.200.— 69.748.—
Brivnik Braun LINEAR 235	183.915.—	137.900.— 46.015.—
Brivnik Braun LADY E 2	124.355.—	93.200.— 31.155.—
Brivnik Braun LADY E 5	183.915.—	137.900.— 46.015.—

Nakup izdelkov je v tovarniški prodajalni — Iskra Videomatika, Andreja Bitenca 68, Ljubljana, vsak dan razen sobote od 7. — 13.

Plačilo kupnine je v celoti ob prevzemu blaga v tovarniški prodajalni.

Informacije dobite na telefonu: (061) 51-167.

IZKORISTITE UGODNO PRILOŽNOST!

Drugi o nas

• Kranjski Glas je objavil obširen pogovor z inž. Jakobom Medjo, predsednikom skupščine občine Jesenice. Pogovor je tekel v glavnem o položaju jeseniškega gospodarstva in v tem okviru tudi o težavah kovinsko-predelovalne industrije v občini. V zvezi s tem je Jakob Medja dejal: »Cenovna neskladja, pomanjkanje naročil in delno neustrezen proizvodni program so bili vzroki težavam kovinsko-predelovalne industrije. Vrsto vprašanj smo rešili: sprva je bil vprašljiv obstoj TOZD Iskre PTN na Blejski Dobravi, a bo ostala, po zagotovitvi vodstva delovne organizacije in vodstva SOZD. Delali bomo tudi v prihodnje, vendar z močno zmanjšanim številom zaposlenih.«

• Delo je pred časom objavilo informacijo o gradnji novega obrata v Žužemberški Iskri. Novo proizvodno dvorano z 2.000 kvadratnimi metri naj bi zgradili do konca letošnjega leta, v njej pa bodo v glavnem izdelovali strojno opremo, ki je plod dela Iskrinih inženirjev in tehnikov. Direktor Iskre KEKO v Žužemberku Dušan Lavrič je o tej investiciji, ki bo veljala osem milijard dinarjev, med drugim dejal: »Za novo naložbo smo se odločili, ker se domači in svetovni trg vedno bolj zanimata za večslojne keramične kondenzatorje, ki bodo tudi ostali naš najpomembnejši izdelek. Do zdaj smo jih na leto naredili blizu 40 milijonov, z novo naložbo pa se bo proizvodnja povečala za 100%, leta 1995 pa naj bi izdelali blizu 200 milijonov večslojnih kondenzatorjev.«

• Številni časopisi so pisali tudi o novem tehnološkem dosežku Iskre — digitalni kontejnerski centrali, ki že poskusno obratuje v Škofljici pri Ljubljani in je uspešno vključena v javni promet. Tako Gospodarski vestnik piše, da je digitalni kontejnerski telekomunikacijski sistem realiziral inženiring Iskre Telematike v sodelovanju Iskre Elektrozeve in Iskre Elektrooptike. Jedro centrale je iz družine sistema central SI 2000/224, ki so v celoti plod domačega razvoja in namenjene zlasti ruralnim območjem. Centrala zadovoljuje vse tovrstne mednarodne normative in zahteve ter je pridobila vse potrebne ateste. Enostavno se vključuje tudi v starejša, še analogna omrežja, omogoča dostop do podatkovnega omrežja ter ima široke možnosti razširjanja in povezovanja. Ker je adaptirana za vgradnjo v kontejner, omogoča tudi hitro in fleksibilno postavitvev in zagon brez dragih gradbenih objektov.

• Računalniška olimpiada, ki je bila konec julija v Novi Gorici, je doživela veliko publiciteto v sredstvih javnega obveščanja v Sloveniji in Jugoslaviji.

Kot piše mariborski Večer je prvo tovrstno olimpiado organizirala Zveza za tehnično kulturo Slovenije, oz. njeno gibanje Znanost mladine, pokrovitelj pa je bila Iskra Delta. V merjenju v računalniških spretnostih so sodelovali mladi znanstveniki iz Belgije, Bolgarije, ČSR, ZRN, Francije, Nižozemske, Poljske, SZ in Jugoslavije, njihova dela pa je pregledala mednarodna komisija. Pravila olimpiade — to pomeni novo obliko vključevanja mladih v to področje zunanješolske znanstvene dejavnosti — predvidevajo organiziranje te prireditve vsako leto v drugi državi. Olimpiade se po pravilu udeležujejo srednješolci, ki jih izberejo nacionalna združenja.

• Gospodarski vestnik je objavil informacijo o podpisu pogodbe med Iskro in poljskim partnerjem. Predstavniki Iskre Commerce, Elementov, Videomatike in Avtomatike so namreč s poljsko zunanjetrgovinsko firmo Unita podpisali v Varšavi pogodbo o sodelovanju v prihodnjem letu in zaključili vrednost menjave v obe smeri v znesku 14.800.000 dolarjev. Iskra bo izvažala predvsem elektronske elemente in opremo za proizvodnjo elementov ter radiokasetofone. Z drugo pogodbo, ki jo je Iskra Commerce podpisala s tovarno ekranov in televizorjev Polkolor, sta se partnerja dogovorila za 3.200.000 dolarjev menjave v obe smeri, s tem da bo Iskra od Poljakov kupovala ekrane za barvne in črno bele televizijske aparate, prodajala pa barvne televizorje v delih. Iskra je podpisala s Polkolorjem tudi aneks h kooperacijski pogodbi za prihodnjih deset let.

• Več časopisov je objavilo informacijo o sodelovanju med Iskro in zahodnonemško firmo Siemens. Tako ljubljanski Dnevnik piše, da je po dlje trajajočih razgovorih in vsestranskih analizah ter ob upoštevanju tudi širše družbene in gospodarske optimizacije poslovodno vodstvo DO Iskra Telematika ob podpori Poslovodnega odbora SOZD Iskra sprejelo sklep, da pristopi k pogodbeni formalizaciji partnerstva s firmo Siemens iz Münchna, ki je na tem področju razvila sodoben sistem EWSD in ki je izkazala ustrezen interes za tak partnerski odnos.

Delo pa v zvezi s tem poudarja, da je partnerska povezava s Siemensom sestavni del postopne uresničitve celovitega projekta Teleinformatika, ki ga je Iskra pred kratkim predstavila upravnim organom Slovenije ter strokovni javnosti. Ocenjujejo, da bi le-ta ob širši družbeni podpori bistveno pripomogel k sodobnejši sestavi slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva.

Zanimivosti

Decimalni sistem v ZDA

Do sedaj je bilo vse zaman, da bi v ZDA uvedli decimalni sistem, čeprav je bilo leta 1975 to že predvideno. Kar tedaj ni bilo mogoče, bo sedaj iz finančnih vzrokov vsaj delno izpolnjeno. Frank Carlucci, novi ameriški obrambni minister je odločil, da morajo vsi novi oborožitveni sistemi in razvojna dela za Star Wars — vojno zvezd ustrezati metričnim specifikacijam. S tem bi prihranili mnogo denarja. Od tega si obeta prednost tudi organizacija NATO, ki mora vzdrževati inventar z različnimi merskimi sistemi. Poleg tega bo mnogo lažje načrtovati skupne vojaške projekte z inozemskimi podjetji.

Tudi Američani se bodo morali kmalu odpovedati unčam in milijam.

Alge proizvajajo vodik

Genetski inženirji nacionalnega laboratorija v Oak Ridgeju upajo, da so na pol poti razrešili metodo za pridobivanje vodika. V ta namen uporabljajo mikroorganizme, ki sodijo v skupino chlamydomonas in jih nepravilno imenujejo alge. Pravzaprav so to

flagelati (bičkarji, deblo enoceličarjev, ki se gibljejo z nekakim bičkom) in niso, niti živali, niti rastline.

Chlamydomonas imajo lastnosti, da molekule vode razdvojijo na kisik in vodik. Strokovnjaki menijo, da bi v osnovi to nudilo možnosti za pridobivanje vodika s sorazmerno nizkimi stroški. Različne družine enoceličarjev so za to zelo pripravne, imajo pa slabo lastnost pridobivanja vodika samo pri majhni svetlobi. Genetski inženirji poskušajo sedaj z gensko presaditvijo oblikovati protozoone tako, da bi odvajali vodik tudi pri neposredni sončni svetlobi.

V ZDA se zelo zanimajo za poskuse tega laboratorija v Oak Ridgeju, ker so dobili vest iz Sovjetske zveze, da tamkaj delajo poskuse z letalom na pogon z vodikom.

Japonsko nadzvočno letalo

Japonci so sklenili, da bodo investirali posledje tudi v industrijo potniških letal. Njihova konstrukcijska prizadevanja pa ne bodo konkurirala ameriškemu Boeingu in evropskemu Airbusu, temveč bodo zajela samo hiper nadzvočna letala, ki bodo petkratno presešla

nadzvočno mejo. Od francosko-angleškega Concorda bodo dvainpolkrat hitrejša. S to hitrostjo bodo praktično prenesla potnike okoli zemlje. V naslednjih sedmih letih bosta družbi Mitsubishi in Kawasaki konstruirali pogonski motor za plete na višini 24 km. Japonci se v glavnem naslanjajo na prednost novo razvitih keramičnih materialov.

(Der Spiegel-Hamburg)

Podmornica iz Kanade

Povsem novo podmornico je razvilo kanadsko podjetje Stratas SSI. Gre za kombinacijo jedrske in klasične podmornice in združuje dobre lastnosti obeh. Pod vodo plove tiho kot konvencionalna podmornica, ki jo poganjajo elektromotorji in lahko vzdrži v morju toliko kot jedrska podmornica. Na površini morja jo poganja dizelmotor.

Pod vodo lahko patrolirata tudi po več tednov in sicer neslišno. Običajne podmornice se morajo dvigniti na površino, da napolnijo baterije, pri tem pa jih mnogokrat odkrijejo.

Novi podmornici pa ni potreben zrak. Z dostuje minireaktor z manjšimi in s tem tišjimi pomožnimi agregati. Nova podmornica doseže sicer manjšo hitrost in zato ustreza le za defenzivne namene. Poglavita prednost pa je njena cena, ki

doseže samo petino cene jedrske podmornice V ZDA.

(Der Spiegel-Hamburg)

Minioddajnik na čebelah

Afrikanizirane ubijalske čebele se ne razlikujejo mnogo od evropskih sorodnic, vendar so mnogo bolj agresivne in s pikom uničujejo navadne čebele. Prišle so iz Brazilije in se od tam že razširile v Mehiko. Kmetje od Kalifornije prek Teksasa in Floride jih že naslednje leto pričakujejo na svojem ozemlju. Vsiljivke ogrožajo predvsem opravištev važnejših kultur, kot so mandeljni in melone.

Znanstveniki so se sedaj domislili nekake vojne zvezd proti tem žuželkam. Za poskus so montirali čebelam majhen čip VLSI z dvema infrardečima diodama in tremi solarnimi celicami. Ta 35 mg težek oddajnik prilepijo čebelam na hrbet. Oddajnik zazna živ sprejemnik in mu lahko sledi eno miljo v krogu. V začetku drugega leta bodo te mininaprave preizkusili na prostem. Infrardeče naprave bodo pomagale znanstvenikom, da se bodo dokopali do ugotovitev, kajti obnašanje agresivnih čebel bodo tako lažje kontrolirali in zasledovali. Ubijalske čebele se razlikujejo od evropskih tudi po tem, da udarjajo s krili 50 hercov hitreje, kar omogoča njihovo odkrivanje tudi s posebnim radarjem.

Zbral, prevedel in prjredil
Marjan Kralj

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik
Vladimir Logar

Že takrat je bil v ospredju izvoz

Eden izmed zadnjih javnih nastopov našega sogovornika kot predsednika skupščine ZP Iskra je bil njegov govor na proslavi dneva Iskre in borca 4. julija 1975., ki je bila takrat na Pržanu, kjer so hkrati slavili tudi 25-letnico delovanja te naše tovarne. Ob tej priložnosti je takrat naš sogovornik dejal:

Minilo je zopet leto dni od našega tradicionalnega praznovanja dneva borca in dneva Iskre, ki ima letos še posebno svečano obeležje, ker ga praznujemo v tridesetem letu svobode in ker imamo danes v naši sredi drage goste iz širne domovine — številne predstavnike borcev in mladine, ki skupaj z našim delavskim razredom predstavljajo tri temeljne stebre socialistične Jugoslavije. Dovolite mi, da vas tudi jaz pozdravim v imenu 28 tisoč samoupravljalcev združenega podjetja Iskre.

Tovariši in tovarišice,

Za nami je zopet 12 mesecev vztrajnega dela na poglobljanju naše samoupravne socialistične družbene ureditve, katere osnovni cilj je popolna osvoboditev dela in nenehna napredka materialne in duhovne kulture. Prav je, da ob današnjem praznovanju — kot je že to v navadi — pogledamo rezultate našega enoletnega dela in naloge, ki nas čakajo, ko se bomo vrnili na svoja delovna mesta.

Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da smo po dolgoletnih pripravah izvedli našo notranjo reorganizacijo ter izoblikovali delovne organizacije po branžnem načelu. Z istočasnim razformiranjem osrednjega raziskovalnega instituta in prenosom branžne prodaje z Iskra Commerce na proizvodne delovne organizacije smo ustvarili predpogoje za samoupravno združevanje dela in sredstev v duhu nove Usta-

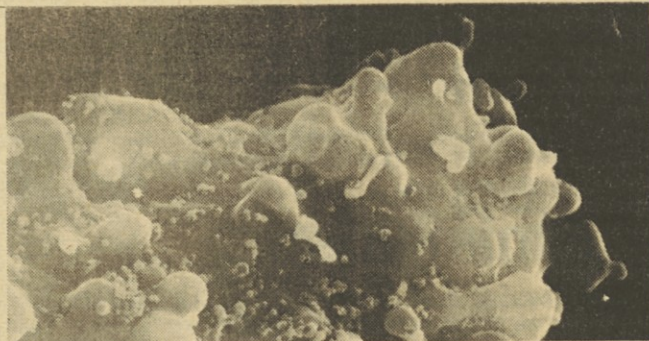
ve. Delavci v razvojnoraziskovalni in komercialni dejavnosti sedaj neposredno delijo usodo z delavci v proizvodnji, in na tej soodvisnosti se postopoma oblikuje nova kvaliteta odnosov.

To je vsekakor pomemben korak v smeri poglobljanja samoupravnih odnosov v našem združenem podjetju, vendar nas čaka še obilo dela. Ne le da moramo zastaviti vse sile, da bi čimprej konsolidirali opravljeno reorganizacijo po branžnem načelu, s pospešeno vneto se moramo lotiti utrjevanja samoupravljanja v naših 65 temeljnih organizacijah združenega dela. V tem pogledu smo komaj na začetku oblikovanja novih odnosov, ki naj omogočijo delavcu, da bo popolnoma obvladal vse tokove družbene reprodukcije in tako postal dejanski gospodar svoje usode. Pomembnost našega združenega podjetja za jugoslovansko gospodarstvo terja od nas, da smo pionirji tudi v izgrajevanju samoupravnih odnosov.

Iskra se je preteklih let uveljavila tudi kot eden glavnih nosilcev integracijskih gibanj v gospodarstvu. Zlasti velika pričakovanja je vzbudil lanskoletni podpis samoupravnega sporazuma o združitvi z Gorenjem, kajti odprla se je perspektiva, da se izoblikuje industrijski gigant, ki bi tudi v evropskih merilih imel svojo težo. Prizadevamo si, in prepričan sem, da bomo v tem tudi uspeli.

Tovariši in tovarišice,

Kljub slabšanju pogojev gospodarjenja doma in v tujini nam je tudi v lanskem letu uspelo ohraniti visoko stopnjo rasti proizvodnje. Z nad 20 odstotki povečanja smo dosegli skoraj dvakrat večjo rast kot slovenska industrija. Izvozili smo skoraj za 50 milijonov dolarjev blaga, vendar je bilo povečanje že dosti manjše, kot smo ga bili vajeni prejšnja leta, ko je znašalo povprečno 35%. Prav tako moram ugo-



»IGRE BREZ MEJA«

Letošnja prireditev »Igre brez meja« mladih SOZD Iskra bo v Ljubljani na stadionu »Svoboda« (Gerbičeva 61, Vič-Rudnik) in sicer v soboto, dne 17. 9. 1988 ob 11.

Rok za prijavo udeležbe je pismen do vključno 15. 9. 1988 na naslov; Iskra-Avtomatika ZSMS, Stegne 15b; Roman Kolar.

Prijavnina za vsakega udeleženca je 15.000.— din, ki jo vplačate vključno do 15. 9. 1988 na ž.r.: Iskra-Avtomatika OOSZMS; 50104-678-39890 Stegne 13, Ljubljana. Potrdilo o vplačilu priložite prijavnici.

V ekipi lahko sodeluje 10 tekmovalcev; 5 deklet + 5 fantov + 1 rezerva. (150.000.— + 15.000.—)

Vse ostale informacije bomo posredovali pozneje, lahko pa jih dobite po telefonu; (061) 573-092, ali 556-141 int.: 306.

Mladinski zdravo!

Predsednik KK ZSMS AVTOMATIKA
Roman Kolar

točiti, da se je lani začela zmanjševati tudi produktivnost, saj je znašala le še okoli 13%, kar je znak ekstenzivnega zaposlovanja.

Z letošnjim gospodarskim načrtom smo predvideli nadaljevanje dinamične rasti, čeprav smo pričakovali, da se bo gospodarska situacija doma in v svetu še poslabšala. Naša odločitev je bila zavestna, vedeli smo, da bomo morali maksimalno napeti vse sile, če želimo uresničiti zastavljene cilje. Žal nam petmesečni rezultati kažejo, da vloženi napor ne zadoščajo, še zlasti, ker doslej sprejeti ukrepi tekoče gospodarske politike ne podpirajo v zadostni meri naših lastnih prizadevanj.

Tako na primer zaostajamo pri načrtovanem izvozu, pa tudi proizvodnje ne dosegamo po načrtu, zaradi česar pada ekonomičnost in rentabilnost poslovanja.

Dva osnovna problema našega gospodarstva sta: slaba plačilna bilanca in rastoča inflacija. Sama ekonomska politika ne more rešiti teh problemov, ključ rešitve leži v združenem delu, to je pri nas od TOZD-SOZD, pri vseh delavcih. Rešitev je v tem, da delamo produktivnejše — proizvedemo več proizvodov pri nižjih stroških. Produktivnejše moramo delati tudi na negospodarskih področjih. Skratka: večja družbena produktivnost dela je edino zdravilo za vse ekonomske probleme današnjega časa.

Vendar želim poudariti, da so letošnji načrti še vedno uresničljivi, če podvojimo naše napore. Mobilizirati moramo vse naše sile slehernega našega samoupravljalca in se še načrtnije lotiti uresničevanja naših stabilizacijskih in varčevalnih načrtov, od temeljnih organizacij do združenega podjetja. Rešitev je v boljši izrabi kapacitet, boljši organizaciji dela in večji storilnosti. Še varčneje je treba gospodariti z razpoložljivimi sredstvi in materiali.

Posebej želim spomniti na sprejeto obveznost, da bomo vse napore usmerili v povečanje izvoza, kajti dinamična rast izvoza je v sedanjih gospodarskih situaciji osnovni pogoj za dinamično rast proizvodnje. Zato je kratkovidno vsako zanemarjanje izvoznih možnosti, čeprav izvoz trenutno ni vedno rentabilen. Preveč truda smo morali vložiti v osvajanje tujih tržišč, da bi jih zaradi trenutnih težav zanemarili.

Zavedati se moramo, da je premagovanje sedanjih gospodarskih težav naloga vseh nas in da smo vsi dolžni prispevati svoj delež k stabilizaciji gospodarskih gibanj. Prepričan sem, da bomo Iskraši dali svoj prispevek in da bomo ob prihodnjem snidenju na dnevu Iskre ugotovili, da smo izpolnili svojo obveznost do družbe in do sebe.

Na koncu bi rad v imenu vseh 28.000 Iskrašev čestital kolektivu TOZD — tovarne TV sprejemnikov k 25-letnemu jubileju, jim zaželel uspešen nadaljnji razvoj in se jim zahvalil za organizacijo letošnjega dneva Iskre.

Prejeli smo

Odgovornemu uredniku Iskre!

Priloženo pošiljam daljši zapis o DO KORONA in vas prosim, če bi ga v glasilu Iskra čimprej objavili.

Poleg moralne obveznosti, ki jo čutim do svojih najbližnjih sodelavcev in tudi vseh Iskrašev, s katerimi sem v teh letih prišel v stik, me k objavi tega pisma in zapisa navajajo nekatere govornice, ki so se v kolektivu Iskra razširile ob mojem odstopu 17. 5. 1988.

Prepričan sem namreč, da bom znal sam najbolje pojasniti vzroke za svojo težko sprejeto odločitev, da po 19 letih zapuščam Iskrin kolektiv, kar sem ustreznim službam in odgovornim osebam sporočil z dopisom z dne 1. 8. 88.

Ker v moje trenutno dopustovanje pljuskuje novice o nekaterih pritiskih na moje najozžje sodelavce, se mi zdi objava priloženega pisma toliko bolj upravičena. Z objavo pa bi želel tudi preprečiti podobne pritiske, ki so ob takšnih situacijah žal vse preveč reden pojav. Povsem jasno je, da to ne koristi nikomur, najmanj pa bodočim odnosom Iskra — Korona, ki naj bi v njunem obojestranskem interesu bili čimboljši.

O delovni organizaciji KORONA, inženiring in projektiranje v energetiki, Ljubljana, v ustanavljanju, z glavno dejavnostjo: gradnja sistemov avtomatizacije, vodenja in telekomunikacij v energetiki in gradnja malih elektrarn pa bi rad zapisal, da je bila 2. avgusta letos vpisana v sodni register, potem ko je strokovni kolegij SMELT 11. julija letos sprejel pobudo za njeno ustanovitev.

Glede na svoj 19-letni neprekinjeni staž v Iskri seveda dolgujem predvsem svojim najbližnjim sodelavcem pojasnilo k tako jedrnatemu sporočilu, verjetno pa bo zanimivo tudi za ostale Iskraše, predvsem tiste, s katerimi sem v teh letih sodeloval na svojem delovnem področju energetike. Namen tega sporočila je pojasnilo vzrokov, ki so pripeljali do ustanovitve delovne organizacije KORONA izven Iskre.

Verjetno se vsi načelno strinjamo, da je za uspešnost nekega programa, torej tudi energetike, potrebna urejena proizvodnja, dobri proizvodi in tržna naravnost celotnega programa, kjer je inovacijski proces sestavni del takšne usmeritve. To je bilo tudi moje vodilo pri 7 mesečnem opravljanju del in nalog vršilca dolžnosti direktorja TOZD Naprave za energetiko, vendar za svoje delo nisem dobil potrebne zaupnice, zato sem 17. 5. 1988 s tega mesta odstopil.

Zame je postalo očitno, da samo v TOZD s pretežno proizvodno usmeritvijo objektivno ni mogoče izpeljati tako kompleksno zastavljenih nalog, zato sem vodstvu DO Avtomatika predlagal, da v TOZD Trženje organiziramo ustrezno inženiring za energetiko, ki pa bo uspešen le, če bo posloval v svojem imenu in za svoj račun. Predlog ni bil sprejet, po razgovorih v vodstvu SOZD Iskra pa sem prišel do spoznanja, da tudi Iskra kot celota danes še ni pripravljena za organiziranje samostojnih inženiringov, ki bi lahko dovolj svobodno in predvsem glede na tržne potrebe povezovali Iskrine konkurenčne izdelke in storitve s proizvodi drugih organizacij in tako gradili celotne sisteme. Hočeš nočeš je Iskra s svojo velikostjo dokaj zvest posnetek naše celotne gospodarske in družbene, oz. politične zvestosti in njenih odnosov, zato »idealni očki« v takšnih okoljih realno (še) ne morejo obstajati in delovati.

Na tej točki sem moral razrešiti svojo osebno dilemo in konec koncev tudi svojo dolgoročno socialno varnost. S programom energetike sem najtesneje povezan od svoje mature leta 1963, s tega področja sem diplomiral, za trg energetike sem v Iskri delal vseh 19 let, si nabiral izkušnje in reference. Še več, zlasti zadnja leta sem vložil ogromno truda in tudi svojega prostega časa za spreminjanje razmer, ki naj bi energetiki v Iskri omogočile zeleni razvoj. Žal ugotavljam, da je časovna konstanta sprememb v Iskri prevelika in da si čakanja pač ne morem privoščiti, še posebej, ker je rešitev problema mogoča izven Iskre. Gotovo pa je vsakemu pravemu Iskrašu lahko povsem jasno, da takšna odločitev po tolikih letih dela in življenja v Iskri, niti ni lahka, niti enostavna.

Vendar, življenje teče dalje. Ostajam optimist, saj sem prepričan, da ustanovitev DO KORONA predstavlja korak naprej v prizadevanjih za razvoj slovenskega gospodarstva, torej tudi Iskre. Kot začasni poslovni organ DO KORONA (Akt o ustanovitvi DO KORONA je sprejel delavski svet SMELT 1. 8. 88) bom gotovo lahko poskrbel, da se bodo vsi Iskrini sedanjí in prihodnji konkurenčni izdelki prioritarno vključili v inženiring ponudbo DO KORONA. Na koncu pa me hrabri tudi dejstvo, da je v našem okolju kljub temu mogoče tudi v praksi izpeljati zamisli, zlasti slovenske politike o prestrukturiranju gospodarstva. Ustanovitev DO KORONA v tako kratkem času to gotovo potrjuje, upam in želim, da bi tako uspešno tudi poslovala. Prepričan sem, da z menoj čutijo enako tudi vsi dobro misleči Iskraši.

Ljubljana, 19. 8. 1988

Boštjan Škorjak

Iskra Rotomatika

Vrednote časa

Ildrijska Iskra se bo drugo leto zapored predstavila na 42. vzorčnem sejmu mednarodnih razsežnosti, ki ga pripravljajo v industrijskem središču severne Italije Pordenoneju. V najbolj obiskanem paviljonu — B, lično urejenem razstavnem prostoru bodo pod skupnim geslom »vrednote časa« v sodelovanju z Medobčinsko gospodarsko zbornico za severno Primorsko predstavili nekaj muzejskih eksponatov, proizvodni program Iskre Ildrija in turistično ponudbo soške doline.

Sejmu obrob — o njem bomo v eni od prihodnjih števil našega glasila še pisali — pa tokrat pozornost namenjam številnim poslovnim stikom med delovnimi organizacijami z obeh strani jugoslovansko-italijanske meje. V luči tvornega sodelovanja se je v naši tovarni mudila delegacija trgovinske zbornice iz Pordenona, ki jo je vodil njen predsednik, senator Bruno Giust in direktor vzorčnega sejma iz tega italijanskega mesta. Med ogledom proizvodnje in v pogovorih smo osrednjemu pozornost namenili predvsem proučivni obliki sodelovanja v prihodnje. S tem v zvezi je vodja delegacije, senator Bruno Giust poudaril, da Iskra Ildrija dobro pozna industrijo v deželi Furlaniji — Juljski krajini, zato so njeni predstavniki zainteresirani, da se to znanstvo in menjava še poglobita. V kratkem imajo v načrtu pomembno pobudo, ki temelji na spremembah jugoslovanskih zakonov glede dejavnosti gospodarskih zbornic ob meji, glede prostih carinskih con in na namenih italijanske vlade, ki želi obogatiti mednarodno menjavo na tem območju. Zakon o obmejnih deželah je bil že sprejet v italijanskem senatu, kmalu bo tudi v poslanski zbornici, služil pa bo kot instrument za krepitev obmejnega sodelovanja. »Naš obisk pri vas ima dvojen namen, nadaljevati tradicijo medsebojnega spoznavanja in utrjevanja stikov v prihodnje. Ob tej priložnosti bi rad čestital tako tov. direktorju kot predsedniku MGZ, za vse kar smo videli v tovarni.

To je očitno nov, sodoben objekt, naravnani v prihodnost, ki bo prispeval svoj delež v menjavi med gospodarstvi naših dežel. Govorim seveda o Pordenonu, ki je del dežele Furlanije — Juljske krajine, vendar ima hkrati tudi korenine v bližnjem Venuetu, stike in gospodarske odnose pa seveda z vso Italijo in širšim mednarodnim prostorom«, je med drugim poudaril Bruno Giust. Glavni direktor Iskre Rotomatike Edvard Svetlik pa je ob tej priložnosti predstavil našo tovarno kot globalnega proizvajalca. »Popolnoma logično je, da nam sosedeje Furlanija — Juljska krajina, še posebej pa območje Pordenona nudi izredne možnosti sodelovanja. Iskra Ildrija se uspešno vključuje v strukturne spremembe v svetovnem gospodarstvu, zato je povsem umevno, da te spremembe, ki jim tako uspešno sledimo v svetu, prenesemo in se vanje vključimo tudi v naši neposredni bližini. Sedanjí obseg sodelovanja, ki ga imamo z deželo Furlanijo — Juljsko krajino, vsekakor ni odraz možnosti, ki jih imamo. Menimo, da so možnosti tako kadrovske ter tehnološke, pa tudi bližino velja izkoristiti. Za nas je obisk delegacije trgovinske zbornice iz Pordenona izrednega pomena, saj je korak dalje v zblizevanju s tem gospodarstvom in v odpiranju možnosti sodelovanja in prihodnje.«

Ena najnovejših priložnosti pa bo vsekakor 42. vzorčni sejem, na katerem bodo 7. septembra pripravili tudi dan Iskre Ildrija.

F. Šemrl



POLETJA JE KONEC

Zadnji deževni avgustovski dnevi so že napovedali jesen. Počitnice in dopustovanje so za nami... Ostalo pa nam je še nekaj nedokončanih opravil, ki jih moramo postoriti, preden bomo iz omar in predalov potegnili jesenska oblačila in obutev.

Po dopustu

Kopalke

Po končani kopalni sezoni operite kopalke in jih nato še mokre pustite nekaj ur v vodi, ki se ji dodajli pest otrobov. Kopalke nato splaknite, osušite in pospravite do naslednje sezone.



Pranje blazin, polnjenih s koščki iz penaste gume

Lahko jih peremo v pralnem stroju, vendar moramo paziti, da uporabljamo blagi detergent in da imamo vklopljen program za občutljivo perilo. Zadnji vodi dodamo mehčalec — vendar brez centrifugiranja.

Platnena oblačila

Oblačila izdelana iz platna so prav lepa, le dokler so nova, zlasti če so temnejših barv. Zato jih pred pranjem vsakič namočite v slani vodi.

Oblačila iz indijske tkanine

Da boste ohranili barvo in vzorec oblačil iz indijske tkanine, jih perite na dva načina, odvisno od tkanine:

— če na tkanini prevladujeta zelena in rumena barva, se ohranita tako, da vodi za izpiranje dodate malo kisa

— če pa na tkanini prevladujeta modra in turkizna barva, ju ohranite tako, da v zadnjo vodo za izpiranje dodate malo soli

Masten madež na perilu

Če pri likanju opazite masten madež na perilu, madež posujte z otroškim pudrom in prelikajte z običajnim likalnikom.

Blago in oblačila iz čiste svile

Pri zlaganju predmetov iz čiste svile mora-

te biti zelo previdni, ker se svila pri klasičnem zlaganju po robovih rada seka. Zato te predmete zavijte v kos tršega papirja.

Vonj po znoju

Lizol, razredčen z vodo, bo prav gotovo odstranil neprijeten vonj po znoju, če oblačila pred pranjem na vseh delih, kjer so madeži

znoja, premažete z to zamesjo. Nato oblačila operete kot običajno.

Znojni madež boste lahko očistili tudi z



mešanico dveh žlic amoniaka, žlice soli dveh decilitrov vode.

Maske za potapljanje

Maske za potapljanje dobro izperite z vodo, kateri ste dodali malo kisa. Ko se posuše, jih premažite z vazelino, ali drugo mastno kremo, da jih zaščitite pred razpokami.

Belo usnje in lak

Preden pospravite sandale, čevlje in pasove iz belega laka ali usnja, jih očistite z gazo, namočeno v mleko za čiščenje obraza. Ko se dobro posuše, jih zavijte v belo blago in shranite.

Plastika

Plastične torbe in ročne torbice pred shranjevanjem napolnite s starim časopisom, ki ste ga prej položili v polivinilaste vrečke, da ne bi ostali odtisi od tiska.

Madeži

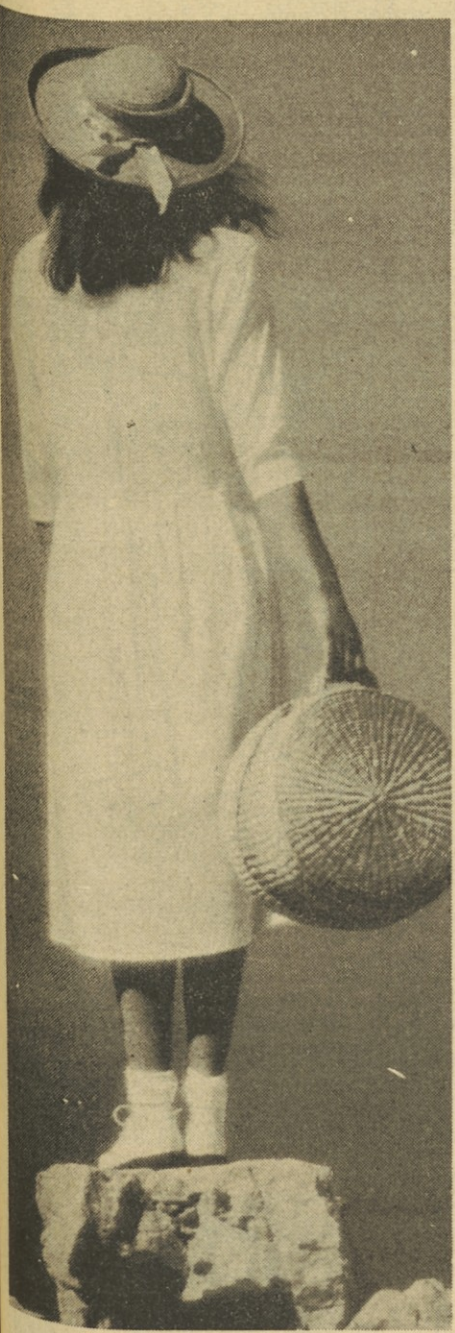
Sadni madeži

Madeži od oranže: Madeže od oranže na oblačilih operite v čisti vodi, nato jih prelijte z limoninim sokom in pustite stati tri minute. Po potrebi dodajte še nekaj kapljic limoninega soka in postopek nekajkrat ponovite.

Madeži od breskve: sodijo med najbolj trdovratne madeže, zato jih čistimo tako, da jih dobro namočimo z glicerinom in pustimo, da glicerini deluje pet do šest ur. Potem oblačila operemo v mlačni milnici.

Madeže ob borovnic: čistimo tako, da obleko, oz. tkanino omočimo s kislim mlekom in pustimo stati čez noč. Zjutraj jih operemo v čisti vodi.

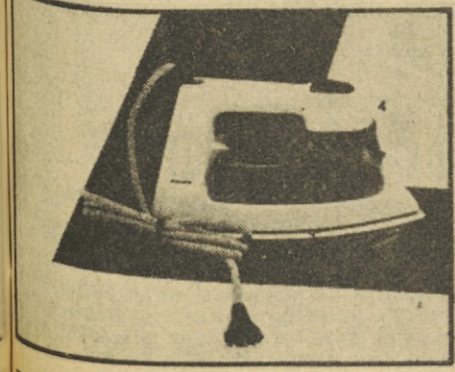
Madeži od sladoleda: preden od sladoleda umazano tkanino operete, jo zdrgnite s koščkom ledu.



Madeži od raznih pijač

Rdeče-vinski madeži: posujemo jih s soljo in pustimo stati nekaj minut, potem oblačilo operemo.

Kavni madeži na bombažni tkanini: tkanino namočite v slano vodo (eno do dve pesti soli), in pustite stati nekaj ur, da se namaka. Na koncu jo operite v »sladki« vodi.



Madeži od piva:

— na omočeni del srajce takoj razpršite lak za lase in preden se lak posuši, ga zbršite s čisto krpo.

— madeže od piva na belih oblačilih očistite z mrzlo vodo in milom

— poskusite lahko tudi z mešanico mlačne vode in amoniaka ali alkohola, v kateri tkanino operete. Lahko pa oblačilo operete v mlačni slani vodi.

Mastni madeži

Mastni madeži na oblačilih: čistimo jih lahko s kruhovo sredico, namočeno v alkoholu. Umazane dele tkanine zdrgnemo, potem pa oblačilo z milom operemo v mlačni vodi.

Katran na teniških copatah: lahko odstranite s toplim bučnim oljem. Copate potem le še operete z milnico.

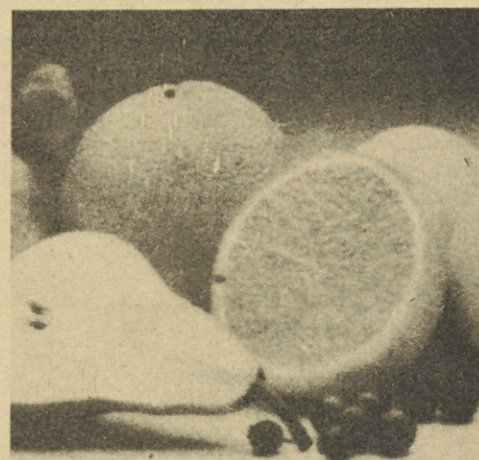
Drugi madeži

Madeži od potu na volnenih oblačilih: oblačilo zdrgnete z mešanico amoniaka, čistega alkohola in etra v razmerju 1:2:3.

Rdečilo na svileni tkanini: očistite tako, da madeže najprej zdrgnete z ostrim nožem, nato pa umazana mesta zdrgnete z vazelinom ali glicerinom. Na koncu oblačilo operete v mlačni vodi.

Cigaretni ogorek na prtju: ogorele sledi je težko povsem odpraviti, lahko pa jih ublažite, če vanje vtrete milejši (3%) peroksid.

Plesen na beli tkanini: pomagata si lahko s toplo vodo in amoniakom tako, da tkanino najprej zmočite v topli vodi, potem pa madeže omočite v amoniak. Pozneje tkanino operete v čisti vodi.



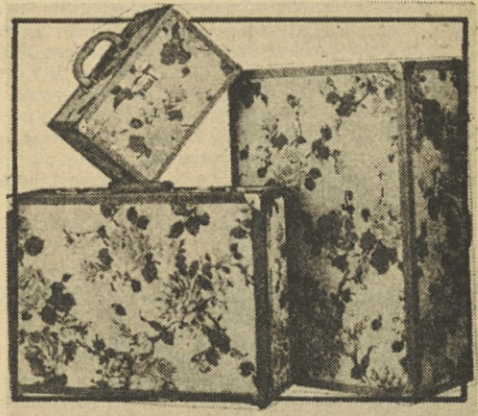
Neprijetni vonji

Neprijetni vonj v termos posodi: glede na to, da termos posod in steklenic ne uporabljamo pogosto, včasih dobijo neprijeten vonj. Odstranimo ga tako, da v »termovko« vlijemo toplo vodo, ki ji dodamo žlico kisa in pustimo stati dve do tri ure. Potem jo pretresemo, izlijemo mešanico, vanjo pa vlijemo novo vodo z dodatkom limoninega soka. Steklenico pretresemo in izpranimo, potem pa izperemo s čisto vodo.

Neprijeten vonj v kovčkih, predalih...

Neprijeten vonj se bo nabiral tudi v zaprtih kovčkih, predalih, skrinjah. Kljub temu, da je kava že pravi luksuz, se bo še našlo kakšno zrno. Nekaj zrn postavite v kovček. Na ta način boste preprečili, da bi se neprijeten vonj razširil.

V. Ž.



Za zamudnike

Tisti, ki ne prenašate dobro vročine, ste se odločili, da boste dopust na morju preživeli v septembru mesecu. Predvsem se v jesenskem času odpravljajo k obali starejši ljudje in otroci. Če dolge vožnje ne prenašate dobro, vam dajemo nekaj preventivnih nasvetov.

Peteršilj

Če vam je slabo in ne prenašate dolge vožnje (avto, avtobus, ladja), med potjo grizljajte peteršilj.

Čokolada

Pred odhodom na pot zaužijte čokolado, ki bo preprečila slab občutek v želodcu. Ta nasvet velja tako za odrasle kot za otroke.

Slano pecivo

Med vožnjo grizljajte slane palčke, krekerje ali piškote, ki ne smejo biti sladki pa tudi mastni ne. Sladko pecivo pri slabosti med vožnjo ni priporočljivo.

Otroci brez staršev na počitnicah

Če vaš otrok prvič odhaja s šolo ali z vrtcem na počitnice na morje, v gore ali pa v šolo v naravi, se prav gotovo bojite, da bo izgubil svoje stvari. Svetujemo vam, da vsak kos perila, oblačila in druge stvari posebej označite, zaznamujete. Kose oblačil lahko zaznamujete z inicijalkami ali našijete trakove z otrokovim imenom, ali pa kakšen lik iz risank, ki ga ima vaš otrok posebno rad.

Marmolada 3342 m

Tokrat nas bo pot vodila na lani nesojeno lepotic Dolomitov na Marmolado 3342 m. Kdo je ne pozna, v večernih zahodih, saj je vidna prav z vseh koncev, tudi s Triglava. Pot nanjo vodi po »ferrati« in je zanjo potrebna precejšnja mera izurjenosti ter popolna nevtroglost in dobra kondicija. Na pot bomo odšli v četrtek 15. septembra 1988 izpred hale Tivoli in se preko Trbiža in Vidma odpeljali z minibusom do Belluna in še naprej v Feder. Naslednjega dne bomo za ogrevanje zlezli na Cimo del Auta (5 ur gor — 4 ure dol), po srednje zahtevni ferrati, se nato spustili na sever po Val Petorino, ter se odpeljali do jezera Fedaiia in se z žičnico potegnili na Plan del Fiaconi, kjer bomo prenočili. V soboto nas čaka dostop preko ledenika na sedelce, nato pa lestve in jeklene vrvi do Punta Penia, ki je najvišji vrh Marmolade. Sledil bo spust v derezah do zgornje postaje, nato pa še sestop v dolino (9 ur). Prenočili bomo v Penii. Če nam bo ostalo še kaj moči in volje se bomo v nedeljo odpravili na izredno toda kratko ferrato na Bec Mesdi in se s pogledi sprehajali po ledeniku Marmolade (5 ur). In kaj vse morate imeti s seboj: veljavni potni list, potrdilo o zdravljenju v tujini, dereze, čelado, plezalni pas, dve vponki, 4 m dolgo vrv (11 mm), baterijo, srednje težke planinske čevlje, lažjo opremo za kampiranje in obleko proti vetru in mrazu ter »nekaj« lir.

Za ceno izleta se bomo dogovorili na predhodnem sestanku ali po telefonu, ko se boste prijavi pri Bredi Jančar 556 141-506.

Planinska sekcija kranjskih DO Iskra



PLANINSKI OBVEŠČEVALEC



Viš v zahodnih Julijcih

Planinska sekcija DO ISKRA Kranj bo organizirala v soboto 10. septembra 1988 zanimiv izlet na VIŠ (Jof Fuat—2666 m) v Zahodnih Julijcih, ki spada v »Pot prijateljstva«.

Z avtobusom, ki bo imel odhod izpred kranjskega hotela Creina ob 5. uri, se bomo peljali čez mejni prehod Rateče, pred Trbižem zavili v Jezersko dolino in mimo Rabeljskega jezera do Nevejskega sedla, kjer bomo izstopili. Na vrh Viša bomo potrebovali približno 5,5 ure dokaj naporene hoje. Med potjo se bomo ustavili v koči Corsi na višini 1874 m, kjer se bomo dobro odpočili. Sestopali bomo mimo Krniške škrbine (2180 m), bivaka Gorizia (1950 m), kočee Brunner (1380 m) in po strugi Belega potoka do avtobusa, ki nas bo čakal ob cesti. Za sestop bomo rabili 5 ur zložne hoje. Skupne hoje bo 10,5 ur.

Vodniki Peter Globočnik, Metka Šparovec in Franc Ješe priporočajo udeležencem dobro planinsko opremo. Obvezen je potni list, dobro pa je imeti s seboj nekaj Lit za čaj, da se vam ne bo treba jeziti na slabo menjavo. Cena prevoza bo 7.000 din.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk iz DO ERO do srede 7. 9. 1988. Pri prijavi navedite še int. tel. št. zaradi variante osebni prevoz. Upoštevali bomo samo tiste prijave, ki bodo tudi vplačane.

Planinski SREČNO!



a. urovak

ISKRA				OBSEČ- NICA	ŠOLSKA OCENA	IVAN TAVČAR	SLOV. PESNIK POLITIK (LOVRO)	RIMSKA BOGINJA JEZE	PRIPRAVA ZA STISKANJE	PRODA- JALEC V KANTINI
TLAK										
PREKAP- NICA										
PREDLOG EVA SRŠEN						PRITOK RENA (ORIG.) DUHOV- ŠČINA				
SESTAVIL RUDI MURN	NATRIJEV KARBONAT	POLIFEMOV RIVAL PRI GALATEJI	VELIKA JEZA PISATELJ JOKAI		KARLOVAC EGIPT. BOG SONCA		SPLIT ARABSKA DRŽAVA			
BESEDNA VRSTA (MNOŽ.)										
SPONA				GRŠKA BOGINJA KRILOV IVAN			NORD. BOGINJA MORJA			
VODILNI DELAVEC							ANGL. SVETLO PIVO			
IGRALNA KARTA		STRUPEN PLIN OSTREGA VONJA			ISKRA	PEVSKI ZBOR				



Ze doma pripi v desni žep vrvice, na kateri visi kresnička, in to tako, da bo nihala nekako v višini desnega kolena. In ni potrebno posebej povedati, da v desni žep zato, ker hodiš po levi strani vozišča!

Mali oglas

Prodam čoln Maestral in 200-litrski akvarij. Informacije tel. 061-344-098, popoldan.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željenzov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.